

RAPORT
Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ

przeprowadzonej
w roku szkolnym 2016/2017
w Zespole Szkolno-Przedszkolnym
w Goświnowicach

Wymaganie: *Kształtowane są postawy i respektowane są normy społeczne.*

Goświnowice, maj 2017r

I Wstęp

Informacje wstępne

Głównym zadaniem ewaluacji jest doskonalenie działań podnoszących jakość pracy szkoły i przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Goświnowicach. Ewaluacja została przeprowadzona przez zespół nauczycieli w okresie od października 2016 r. do maja 2017 roku. Sporządzony raport przeznaczony jest dla Dyrektora Szkoły, Rady Pedagogicznej, rodziców uczniów klas I-VI oraz rodziców dzieci przedszkolnych.

Opis przedmiotu ewaluacji

Przedmiotem ewaluacji jest obszar kształtowania postaw i respektowanie norm społecznych.

Cele ewaluacji

Przeprowadzona ewaluacja miała odpowiedzieć na postawione pytania kluczowe:

- Czy szkoła/przedszkole realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne, które są dostosowane do potrzeb uczniów/dzieci i środowiska?
- Czy działania szkoły/przedszkola zapewniają uczniom/dzieciom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne?
- Czy uczniowie/dzieci wykazują się odpowiedzialnością w działaniach i relacjach społecznych?
- Czy rodzice są zapoznawani z działaniami podejmowanymi przez szkołę/przedszkole?
- Czy relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej/przedszkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu?
- Czy zasady postępowania i współżycia w szkole/przedszkolu są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów/dzieci, pracowników szkoły/przedszkola oraz rodziców?
- Czy w szkole/przedszkolu są realizowane działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność szkoły/przedszkola?
- Czy w szkole/przedszkolu, wspólnie z uczniami/dziećmi i rodzicami, analizuje się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań?
- Czy ocenia się ich skuteczność oraz, w razie potrzeb, modyfikuje?

Metody badawcze

W przeprowadzonych badaniach wykorzystano następujące narzędzia badawcze:

Analiza dokumentów

Ankieta dla uczniów

Ankieta dla rodziców

Ankieta/wywiad dla nauczycieli

Ankieta/wywiad dla pracowników szkoły/przedszkola

W badaniu wzięli udział uczniowie klas I–VI, rodzice uczniów i dzieci przedszkolnych, nauczyciele/wychowawcy grup, pracownicy szkoły/przedszkola. Analizie poddano również dokumentację szkolną/przedszkolną.

II Przedszkole

1. Wyniki ewaluacji wewnętrznej - Przedszkole

Dzieci czują się w przedszkolu bezpiecznie i wiedzą jakich zachowań się od nich oczekuje. Wszystkie pomieszczenia, w których przebywają są urządzone tak, aby były bezpieczne dla dzieci.

Według informacji uzyskanych od pani dyrektor na temat bezpieczeństwa dzieci oraz czy respektowane są normy społeczne wysnuto następujące wnioski: sprzęty są dostosowane do wieku, zabawki nie stanowią zagrożenia. Plac przedszkolny jest miejscem bezpiecznym, ponieważ jest w całości ogrodzony, urządzenia znajdujące się na nim spełniają wymogi bezpieczeństwa, plac jest na bieżąco porządkowany (w lecie i zimą). Z analizy dokumentów wynika, że obowiązujące przeglądy techniczne są wykonywane zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz terminowo. Przedszkole posiada wewnętrzne akty prawne (regulaminy, procedury) związane z bezpiecznym pobytem dziecka w przedszkolu.

Analiza dokumentu „Statut Przedszkola” wskazuje, że zarówno nauczyciele jak i personel są zobowiązani do czuwania nad bezpieczeństwem dzieci. Poziom zabezpieczeń przed czynnikami zewnętrznymi jest adekwatny do potrzeb: dzieci wydawane są zgodnie z upoważnieniami, zaznaczone są drogi ewakuacyjne, widoczne są numery alarmowe oraz oznakowane miejsca na gaśnice. W placówce została również przeprowadzona ewakuacja w wypadku pożaru, która przebiegła sprawnie i zgodnie z regulaminem. Grono pedagogiczne zostało przeszkolone w zakresie pierwszej pomocy oraz bezpieczeństwa w przedszkolu i na placu zabaw. Dzieci są pod opieką wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, traktowane są z szacunkiem – respektuje się tu prawa dziecka, w widocznym miejscu umieszczone są regulaminy bezpieczeństwa obowiązujące w placówce dostępne dla wszystkich pracowników i rodziców dzieci. W przedszkolu respektowane są normy społeczne. Działania, to przede wszystkim wzajemne relacje pomiędzy grupami: młodszą (3-4 l.) i starszą (5-6 l.) tworzącymi społeczność przedszkolną. Oparte są one na wzajemnym szacunku i zaufaniu. W grupach zawiązane są kontakty, które pozwalają na zachowanie się dzieci zgodnie z zasadami i normami. Przedszkolaki są zapoznawane z „Prawami dziecka” oraz „Kodeksem Przedszkolaka”. Przedszkole systematycznie współpracuje z poradnią psychologiczno- pedagogiczną oraz pedagogiem szkolnym z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Goświnowicach. Eliminowane są lub minimalizowane niepożądane zachowania dzieci. Podstawowymi formami w tym zakresie są kodeksy postępowania dziecka w grupie, indywidualne rozmowy z rodzicami.

W przedszkolu podejmuje się działania wychowawcze mające na celu zmniejszanie zagrożeń oraz wzmacnianie pożądanых zachowań, co potwierdzają dane z wywiadów z dyrektorem, nauczycielami, rodzicami i pracownikami niepedagogicznymi. Ważnym elementem działań profilaktycznych jest wyposażenie dzieci, rodziców i nauczycieli w wiedzę o niebezpiecznych zachowaniach. Wszyscy pracownicy przedszkola są przeszkoleni w zakresie BHP oraz pierwszej pomocy. Przedszkole realizuje program „Akademia Aquafresh”, „Bezpieczna +” oraz uczestniczyło w

projekcie „Przedškolak ratuje”. Celem w/w projektów było jeszcze większe skupienie uwagi na bezpieczeństwie dziecka, ich zachowania, bezpieczną zabawę, kontakt z ludźmi obcymi, kontakt ze zwierzętami, na zachowania niepożądane itp.

Rodzice oraz pracownicy niepedagogiczni w wywiadach potwierdzili, że nauczyciele w różnoraki sposób wzmacniają pozytywne zachowania i konsekwentnie reagują na niepożądane.

Według opinii rodziców nauczyciele na niepożądane zachowania dzieci reagują szybko i konsekwentnie. Rodzice są informowani o niepożądanych zachowaniach dzieci. Każdy z nauczycieli stosuje system kar i nagród. Nauczyciele w celu zapobiegania niepożądanym zachowaniom dzieci stosują np. rozmowę uświadamiającą złe zachowanie, odwołanie się do zawartych umów, pokazanie jak należy się zachować. Wzmacniają właściwe zachowania poprzez nagrody, pochwały, brawa, przykład dla innych dzieci, przedstawienie dobrych przykładów z literatury. Nauczyciele realizują zagadnienia bezpieczeństwa różnych formach. Najczęstszą z nich są:

- udział dzieci w teatrzykach i pogadankach,
- organizacja spotkań z przedstawicielami służby zdrowia,
- realizacja tematów kompleksowych, praca indywidualna,
- spacer, wycieczki i zabawy,
- tablice demonstracyjne „Złe i dobre zachowania”,
- zajęcia zorganizowane,
- opracowanie kodeksu zachowania „Kodeks przedszkolaka”.

W bieżącym roku szkolnym 2016/2017 poprzez szereg działań prowadzonych w przedszkolu a m.in. udział w programie „Bezpieczna +”, „Przedškolak ratuje” dzieci nabyły wiele umiejętności i wiadomości związanych z bezpieczeństwem:

- bezpieczne zachowanie się na drodze,
- umiejętności w kontakcie z obcym psem,
- umiejętności zachowania się w kontakcie z innymi ludźmi,
- wiedzę na temat rozpoznawania różnego rodzaju zagrożeń i sposobie zachowania się adekwatnie do niego,
- umiejętności związane z pierwszą pomocą, a także wezwaniem służb ratunkowych,
- wiedzę na temat bezpiecznej zabawy na śniegu, nad wodą,
- dzieci rozumieją i potrafią określić zachowania właściwe – pożądane,
- znają zasady bezpieczeństwa przeciwpożarowego,
- znają zasady, zewnętrzne regulaminy zachowań, jakie obowiązują w przedszkolu i starają się stosować do nich.

Podczas obserwacji dało się zauważyć sporadyczne zachowania dzieci wskazujące, że nie zawsze są przestrzegane ustalone zasady, zwłaszcza w czasie zabaw. Zdarzało się również, że dochodziło do konfliktów wśród rówieśników.

Analiza danych pozwala stwierdzić, że 100% ankietowanych rodziców opowiedziało się, że ich dzieci czują się bezpiecznie w przedszkolu.

Główne tezy uzasadnienia to:

- dzieci chętnie chodzą do przedszkola i dobrze się tam czują,
- są pod opieką wykwalifikowanej kadry pedagogicznej,
- dzieci wydawane są wyłącznie osobom wskazanym przez rodziców na upoważnieniach,
- podczas zajęć opiekę nad dziećmi pełnią nauczyciele i opiekunowie,
- budynek przedszkolny i jego otoczenie są zadbane, na bieżąco prowadzone są naprawy i konserwacja,
- plac zabaw jest bezpieczny, sale czyste, przestronne,
- wyznaczona jest droga ewakuacyjna.

Wszyscy ankietowani rodzice twierdzą także, że zawsze są informowani o problemach, zachowaniach niewłaściwych swoich dzieci, a nauczyciele w sposób efektywny reagują na tego typu zachowania.

Według wszystkich respondentów dzieci mają także przyswajane wiadomości z zakresu bezpieczeństwa. Natomiast wśród przykładów wykazywali najczęściej:

- bezpieczne poruszanie się po drodze,
- bezpieczne korzystanie ze sprzętów w domu (np. nie dotyka żelazka, nie włącza kuchenki),
- zwracanie uwagi na zapięcie pasów w samochodzie,
- znajomość numerów alarmowych.

W przedszkolu analizuje się i ocenia podejmowane działania wychowawcze. Zdaniem dyrektora i nauczycieli w przedszkolu systematycznie prowadzi się analizę i ocenę działań wychowawczych za pomocą obserwacji i analizy sytuacji opiekuńczo-wychowawczo-dydaktycznych w poszczególnych grupach, diagnozowania gotowości szkolnej, monitorowania realizacji podstawy programowej, ankietowania rodziców i nauczycieli i innych pracowników przedszkola.

Działania wychowawcze, wg p. dyrektora, to również wzajemne relacje pomiędzy wszystkimi grupami tworzącymi społeczność przedszkolną, które oparte są na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Dzieci uczą się rozwiązywania konfliktów zgodnie z przyjętymi umowami, bez użycia agresji. Przed każdym wyjściem na plac zabaw, spacer czy wycieczkę są przypominane zasady bezpieczeństwa. Modyfikacji, co jakiś czas, ulegają systemy motywacyjne (nagrody i kary) ze względu na spadek ich atrakcyjności, a przez to i skuteczności. W sytuacji pojawienia się niepożądanych zachowań nauczyciele rozmawiają z dzieckiem, przypominają o obowiązujących zasadach i celowości ich stosowania, praktykują metody pozbywania się złości (masaże, odsunięcie na moment od wspólnej zabawy), aby możliwe było wyciszenie negatywnych emocji.

Analiza dokumentów przedszkolnych pod kątem zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa wykazuje, że przedszkole posiada wewnętrzne regulaminy dotyczące bezpieczeństwa. Znajomość przepisów prawa wewnątrz- przedszkolnego wśród pracowników jest wysoka i wynosi 100%. Jak wynika z analizy protokołów Rady Pedagogicznej zostały omówione i zatwierdzone regulaminy i procedury dotyczące bezpieczeństwa dzieci w przedszkolu oraz podczas spacerów i wycieczek. „Statut Przedszkola” dokładnie omawia sposób przeprowadzania i odbierania dziecka z

przedszkola, określone są prawa i obowiązki dziecka. Dzieci znają podstawowe zasady bezpiecznego zachowania się w budynku, ogrodzie przedszkolnym oraz poza terenem przedszkola. Realizacja tematów o bezpieczeństwie odbywa się również podczas pracy indywidualnej, spacerów i wycieczek, zabaw, prac użytecznych, odgrywania scenek dramatycznych, a także poprzez wykorzystanie literatury dziecięcej na tematy bezpieczeństwa.

Z analizy dokumentów widać, iż nauczyciele pogłębiają swoją wiedzę nie tylko związaną z bezpieczeństwem dzieci, ale tworzeniem klimatu poczucia bezpieczeństwa. Uczestniczą w różnych formach doskonalenia. Kursach, szkoleniach. Zdobyte kompetencje i wiedzę przenoszą na działania praktyczne, realizując różnorodne programy i projekty. Ważnym aspektem jest to, by dzieci potrafiły samodzielnie dokonywać świadomych wyborów, np. co do miejsca zabawy czy formy spędzania wolnego czasu. Istotą pracy było, by dzieci znały ryzyko, jakie wiąże się z nieprzestrzeganiem zasad bezpieczeństwa, umiały je rozpoznawać, a jeśli już zaistnieje – wyposażenie wychowanków w zdolność do radzenia sobie z trudną – niebezpieczną sytuacją.

2. Wnioski:

A) Mocne strony:

- Dokumenty regulujące zasady bezpieczeństwa w przedszkolu zgodne są z obowiązującymi aktami prawnymi.
- W przedszkolu przestrzegane są zasady bezpieczeństwa.
- Regulaminy wewnętrzne są dostępne dla pracowników i rodziców na żądanie oraz omawiane na zebraniach i radach pedagogicznych,
- W każdej grupie wiekowej opracowany jest kodeks, regulamin zachowań.
- Rodzice uważają, że ich dzieci czują się w przedszkolu bezpiecznie.
- Zarówno pracownicy, rodzice jak i dzieci znają zasady bezpieczeństwa obowiązujące w przedszkolu.
- Dzieci czują się w przedszkolu bezpiecznie i wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje.
- Organizowane są spotkania ze specjalistami zajmującymi się bezpieczeństwem.
- Zagospodarowanie placówki, w której przebywa dziecko jest funkcjonalne i bezpieczne.
- Nauczyciele stosują systemy motywacyjne, mające na celu wzmacnianie właściwych zachowań, eliminowanie negatywnych.

B) Słabe strony:

- Pojawiające się sporadycznie agresywne zachowania wśród dzieci.

C) Rekomendacje:

- Organizować spotkania z psychologiem dla rodziców.
- Zadbać o dalszą dobrą współpracę z instytucjami, które uczą dzieci odpowiednich postaw w sytuacjach zagrożeń.

- Nadal pracować tak, aby utrzymać wysoką jakość pracy w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa dziecka.

III Szkoła

1. Wyniki ewaluacji wewnętrznej - Szkoła

Na podstawie analizy dokumentów, analizy ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i pracowników szkoły, wywiadu z dyrektorem, pedagogiem, rodzicami oraz obserwacji ustalono, iż:

W szkole dba się o zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków poprzez coroczny (przed rozpoczęciem roku szkolnego) oraz bieżący przegląd stanu (zewnątrznego i wewnętrznego) budynku, urządzeń i sprzętu w szkole oraz wokół szkoły, na boisku, placu zabaw.

Szkoła jest wyposażona w systematycznie kontrolowany sprzęt przeciwpożarowy, oznakowane drogi ewakuacyjne, instrukcję bezpieczeństwa pożarowego. Przynajmniej raz w roku szkolnym przeprowadza się próbną ewakuację. Na lekcjach wychowawczych omawia się zasady ewakuacji, znaczenie oznakowania szkoły.

W celu podniesienia bezpieczeństwa dzieci w szkole i poza terenem szkoły we współpracy z powiatem wyznaczono i oznakowano przejście dla pieszych oraz próg spowalniający przed wjazdem na parking szkolny. Zainstalowano również monitoring, który obejmuje wnętrze budynku szkolnego oraz teren wokół szkoły (plac zabaw, boisko, tereny przyszkolne).

Szkoła posiada dokumenty zawierające zasady bezpieczeństwa i określające pożądane normy społeczne. Wśród nich są – Statut Szkoły, Szkolny Program Wychowawczy, Plan Wychowawczy na rok szkolny 2016/17, Szkolny Program Profilaktyki, Procedury Zgłaszania Skarg, Regulamin Wycieczek Szkolnych, Procedury komunikowania się z rodzicami i opiekunami, Zarządzenia Wewnętrzne, Procedury postępowania w sytuacjach trudnych, Regulamin Biblioteki, Regulamin Boisk Szkolnych, Regulamin Placu Zabaw, regulaminy poszczególnych pracowni/sal lekcyjnych (pracowni komputerowej, salki gimnastycznej), regulaminy zajęć (np. plastyka, zajęcia techniczne).

Z analizy dokumentacji szkoły oraz ankiet wynika, że prawie wszyscy uczniowie i rodzice wiedzą, jakie dokumenty wewnętrzne regulują zasady zachowania i bezpieczeństwa obowiązujące w szkole. Rodzice i uczniowie z dokumentami szkolnymi regulującymi kwestie praw i obowiązków ucznia, respektowania norm społecznych, zasad bezpieczeństwa zostali zapoznani przede wszystkim przez wychowawców klas na początku roku szkolnego (zapisy w dziennikach lekcyjnych – tematyka zebrań i obecność rodziców na zebraniach).

Placówka posiada wewnętrzne regulaminy i procedury dotyczące bezpieczeństwa dzieci w szkole (np. regulaminy boisk, placu zabaw, szatni, salki gimnastycznej). Opracowano również regulamin wyjść i wycieczek klasowych/szkolnych. Z przyjętymi zasadami uczniowie i ich rodzice są zapoznawani na początku roku szkolnego. Ogólne zasady są modyfikowane w zależności od rodzaju wyjścia/wycieczki, a także na bieżąco przypominane uczestnikom – uczniom oraz ich rodzicom.

Szkoła umożliwia rodzicom i uczniom także indywidualne zapoznawanie się z dokumentami, udostępniając je na stronie internetowej szkoły lub w formie papierowej w bibliotece szkolnej czy u wychowawcy. Uczniowie i rodzice potwierdzają w ankietach korzystanie z tych form informacji (zwłaszcza strona internetowa szkoły).

Zasady pracy w salach/pracowniach podczas lekcji/zajęć omawiane są z uczniami na początku roku szkolnego na pierwszych lekcjach z poszczególnych przedmiotów przy omawianiu przedmiotowego oceniania (np. regulamin pracowni komputerowej, zajęć technicznych, plastyki), ponadto prawie wszyscy uczniowie biorą udział w ustalaniu zasad pracy na lekcjach, tworząc wraz z nauczycielem tzw. „kontrakty klasowe”.

W szkole systematycznie diagnozuje się zachowanie uczniów. Wyniki diagnozy wykorzystuje się do opracowywania programów: wychowawczego, profilaktycznego oraz programów wychowawczych klas i tematyki godzin wychowawczych.

Szkoła modyfikuje i dostosowuje działania wychowawcze na bieżąco w zależności od potrzeb.

Rodzice akceptują działania wychowawcze szkoły. Według zdecydowanej większości rodziców ilość informacji o nich jest wystarczająca.

Szkoła stwarza rodzicom możliwość opiniowania i modyfikacji działań wychowawczych oraz realizacji działań według własnych pomysłów (mi.in. dożynki, spotkania klasowe wigilijne, wielkanocne, andrzejki, mikołajki, bal karnawałowy, kiermasz świąteczny, Dzień Dziecka, wycieczki szkolne i klasowe itp.). Fakt ten potwierdza zdecydowana większość rodziców. W szkole działa świetlica szkolna, zorganizowana na wniosek i we współpracy z rodzicami uczniów.

Wychowawcy opracowują plany wychowawcze klas oraz tematykę godzin wychowawczych zgodne z Programem Wychowawczym Szkoły i Planem Wychowawczym ZSP na rok szkolny 2016/2017. Przy opracowaniu planów wzięto pod uwagę specyfikę zespołu klasowego, potrzeby, zainteresowania i realizację programów szkolnych i zewnętrznych oraz pomysły i sugestie uczniów i rodziców. Plany wychowawcze klas i tematyka godzin wychowawczych zostały przedstawione do akceptacji rodzicom na początku roku szkolnego.

W klasach I-VI na lekcjach i godzinach wychowawczych podejmowano tematykę bezpieczeństwa w szkole i poza szkołą, zagrożeń związanych z cyberprzemocą, rozwijano umiejętność tolerancji, empatii. Wychowawcy, nauczyciele organizowali wydarzenia okolicznościowe, uroczystości klasowe lub szkolne, wycieczki. Celem tych działań było m.in. poznawanie zasad i rozumienie ich znaczenia dla funkcjonowania w społeczności szkolnej.

Część uczniów angażuje się, zwłaszcza zachęceni, zmotywowani przez nauczycieli, w działania na rzecz kształtowania społecznie pożądanych postaw, np. poprzez pracę w samorządzie uczniowskim, udział w organizowanych w szkole uroczystościach, imprezach, pracach na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego oraz akcjach charytatywnych, działalności wolontariackiej.

Szkoła podejmuje różnego rodzaju działania dydaktyczno-wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań i kształtowanie pożądanych postaw:

- Organizowanie spotkań z policją, strażą pożarną, strażą miejską, pracownikiem WOPR.
- Realizacja programów ogólnopolskich:
  - „Bezpieczna+” (m.in. warsztaty dla rodziców, nauczycieli, uczniów na temat cyberprzemocy, zajęcia informatyczno-programistyczne dla uczniów, spektakl teatralny dla kl. IV-VI „Chłopak w koronie”, Dzień Bezpiecznego Internetu, konkursy plastyczne).
  - „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” (m.in. konkursy plastyczne, konkursy literackie, Dzień Książkowego Misia, konkursy pięknego czytania, konkurs recytatorski, konkursy czytelnicze, czytanie dzieciom w przedszkolu).
- Motywowanie uczniów do rozwijania swoich uzdolnień, pasji poprzez udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych (plastycznych, muzycznych, recytatorskich, czytelniczych, literackich, przedmiotowych, pożarniczych, ekologicznych) oraz udział w zajęciach pozalekcyjnych.
- Włączanie uczniów do organizacji imprez i uroczystości szkolnych oraz aktywnego udziału w nich (np. pasowanie pierwszoklasisty, Dzień Chłopaka, Dzień Edukacji Narodowej, Dzień Papieski, Święto Niepodległości, andrzejki, mikołajki, Jasełka, bal karnawałowy, Dzień Kobiet i Dziewczynek, Święto Konstytucji 3 maja i Dzień Polskiej Flagi, Dzień Wiosny).
- Kształtowanie postaw prospołecznych m.in.:
  - organizowanie w szkole akcji charytatywnych (np. WOŚP, Pomóż i Ty, Szlachetna Paczka, zbiórka nakrętek, „Paczka dla Psiaczka”),
  - praca w Nyskim Pogotowiu Opiekuńczo-Adopcyjnym dla Zwierząt „Łapa”,
  - praca na rzecz społeczności uczniowskiej – Szkolna Pomoc Naukowa („SZPONA”),
  - praca na rzecz środowiska lokalnego: „Sprzątanie Świata”, udział w dożynkach wiejskich.

Uczniowie klas IV-VI posiadają zeszyty informacji do kontaktów bieżących z rodzicami. Z ich analizy wynika, że nie stwarzają oni większych problemów wychowawczych i ich zachowanie jest dobre. Uwagi, które pojawiają się najczęściej dotyczą braku zeszytu, książki czy zadania domowego, rzadko innych niewłaściwych zachowań.

W szkole zdecydowana większość uczniów czuje się bardzo bezpiecznie na lekcjach, a bezpiecznie na przerwach i po lekcjach. Zdecydowana większość rodziców bardzo dobrze ocenia bezpieczeństwo swoich dzieci w szkole, a niewielki odsetek – dobrze.

Wśród miejsc, które uczniowie postrzegają jako mniej bezpieczne, są, według liczby wskazań: toalety, boisko i szatnia, korytarz. Ponad połowa uczniów wszędzie czuje się bezpiecznie. Według rodziców mniej bezpiecznie jest: w szatni i na korytarzu. Połowa rodziców stwierdziła, że ich dzieci wszędzie czują się bezpiecznie. Nauczyciele jako miejsca mniej bezpieczne w szkole wymieniają salkę gimnastyczną i toalety.

W szkole nie dochodzi do rażących naruszeń obowiązujących zasad. Najczęściej mają miejsce: obrażanie/ przezywanie, popychanie oraz rozpowszechnianie plotek.

Rzadko dochodzi do bicia/kopania. Bardzo rzadko zdarzają się inne uchybienia. Jako sprawców wszyscy ankietowani podają uczniów (zdecydowanie więcej chłopców niż dziewczynek). Zgodni są w tym ankietowani uczniowie, rodzice i nauczyciele. Po analizie ankiety uczniów zauważa się duży rozdzźwięk między postrzeganiem aktów przemocy, a uznaniem siebie za sprawcę. To samo dotyczy ankietowanych rodziców.

Szkoła reaguje na niewłaściwe zachowania uczniów, co potwierdzają zarówno uczniowie jak i rodzice. Według większości uczniów reakcja jest zawsze szybka. Połowa ankietowanych rodziców uważa, iż szkoła reaguje zdecydowanie szybko, a druga połowa – raczej szybko. Stosuje się upomnienie ustne, rozmowę z rodzicami, upomnienie pisemne (uwaga), kontakt z rodzicem telefoniczny lub za pomocą poczty elektronicznej, ocenę z zachowania, rozmowę dyscyplinującą z wychowawcą, nauczycielem, pedagogiem. Bardzo rzadko wymagana jest interwencja dyrektora szkoły. O właściwe zachowania uczniów dbają również inni pracownicy szkoły, współpracują w tym zakresie z nauczycielami.

W szkole podjęto profilaktycznie działania antydyskryminacyjne:

- zatrudniono nauczycieli wspomagających dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- prowadzone są zajęcia wychowawcze wspierające uczniów w nawiązywaniu właściwych relacji z innymi.

Pozytywne, pożądane zachowania dzieci są dostrzegane i chwalone przez nauczycieli zarówno na forum klasy jak i szkoły, na zebraniach rodziców, np. pochwały ustne, wpisywanie pochwał, stosowanie nagród (dyplomy, nagrody rzeczowe), znaczki na tablicy, ocena zachowania, wpisy w kronice szkoły i na stronie internetowej szkoły, wyróżnienia na apelach szkolnych, zgłoszenie uczniów do nagród zewnętrznych za działalność społeczną. W klasach IV-VI prowadzone są arkusze aktywności uczniów. Jednak ankietowani, zarówno uczniowie jak i rodzice, oczekiwaliby jeszcze większego uznania dla wysiłków dzieci.

Zdecydowana większość uczniów ma poczucie, że nauczyciele odnoszą się do nich z szacunkiem. Jeszcze większy odsetek uczniów twierdzi, iż zawsze traktuje z szacunkiem innych, natomiast surowiej postrzegają zachowanie swoich kolegów i koleżanek – według tej oceny niespełna połowa uczniów zawsze szanuje innych, zbliżony odsetek - często, a nieliczni – tylko czasami. Podobnie ocenili to ankietowali rodzice. Można zauważyć dużą rozbieżność między postrzeganiem zachowania własnego a innych. Dotyczy to zarówno ankietowanych uczniów jak i rodziców.

Uczniowie mają w szkole największe zaufanie do wychowawców i nauczycieli, ale ufają także innym (dyrektorowi, pracownikom szkoły, pedagogowi, rówieśnikom). I uczniowie, i rodzice, i nauczyciele podają zbliżoną liczbę wskazań.

Z analizy ankiety dla nauczycieli, pracowników szkoły, wywiadu z dyrektorem, obserwacji wynika, iż swoje bezpieczeństwo w szkole ankietowani oceniają dobrze - średnia ocen w skali 1-5 wyniosła 4,8. Jednak pojawiły się również dwa dostateczne (3) wskazania oceny poczucia bezpieczeństwa. Między pracownikami nie zawsze panują dobre relacje i odpowiedni przepływ informacji. Czasami nie wspierają się podczas podejmowanych działań.

2. Wnioski:

A) Mocne strony:

- Szkoła posiada spójny system dokumentów i procedur określający prawa i obowiązki oraz zapewniający ramy bezpieczeństwa.
- Uczniowie i rodzice wiedzą, jakie dokumenty wewnętrzne regulują zasady zachowania i bezpieczeństwa w szkole. Wiedzę swą czerpią od wychowawców, innych nauczycieli oraz ze strony internetowej szkoły.
- W szkole nie dochodzi do rażącego naruszania norm. Uczniowie znają obowiązujące w szkole zasady zachowania i w zdecydowanej większości je przestrzegają.
- Uczniowie, nauczyciele, pracownicy szkoły w zdecydowanej większości czują się w szkole bezpiecznie.
- Szkoła podejmuje różnego rodzaju działania dydaktyczno-wychowawcze mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań i kształtowanie pożądanych postaw.
- Szkoła dokonuje oceny skuteczności działań oraz w razie potrzeby modyfikuje.
- Rodzice mają możliwość dzielenia się z nauczycielami swoimi opiniami na temat działań podejmowanych przez szkołę.
- Nauczyciele stwarzają uczniom różnorodne możliwości do rozwoju zainteresowań i umiejętności oraz aktywności na rzecz innych w celu kształtowania postaw społecznych.
- Nauczyciele stosują różne systemy motywacyjne, które mają na celu wzmacnianie właściwych i eliminowanie negatywnych zachowań.

B) Słabe strony:

- Istnieją miejsca w szkole, w których uczniowie czują się mniej bezpiecznie.
- W szkole zdarzają się zachowania negatywne (obmawianie, przezywanie, wyśmiewanie, rozpowszechnianie plotek, popychanie, rzadko – bicie, kopanie).
- Rodzice i uczniowie oczekivaliby jeszcze większego uznania dla wysiłków, osiągnięć.
- Niewystarczające zaangażowanie rodziców uczniów w działania zmierzające do przeciwdziałania agresji słownej i podnoszenia kultury osobistej swoich dzieci.
- Niewystarczający przepływ informacji między nauczycielami.

C) Rekomendacje:

- Kontynuować i urozmaicać działania wzmacniające bezpieczeństwo i pozytywne zachowania uczniów oraz eliminujące występujące w szkole zachowania niepożądane.

- Zwiększyć zaangażowanie rodziców w działaniach mających na celu przeciwdziałanie agresji słownej i podnoszenie kultury osobistej swoich dzieci. Uświadamiać rodziców, iż głównym źródłem informacji o normach społecznych, obowiązujących także w szkole, powinno być środowisko rodzinne ucznia.
- Zadbać o poprawę bezpieczeństwa w miejscach wskazanych w ankietach jako mniej bezpieczne (toalety, szatnia).
- Podejmować działania zmierzające do kształtowania wśród uczniów postaw odpowiedzialności za własne słowa i czyny, samokontroli i refleksji.
- Przeprowadzić w klasach zajęcia dotyczące sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie ze złością.
- Bardziej angażować uczniów we współtworzenie działań mających na celu wyeliminowanie zachowań niewłaściwych i podniesienia dyscypliny podczas przerw.
- Warto zwiększyć ilość nagród w celu wzmocnienia pożądanych postaw i zachowań.
- Zachęcać rodziców do większego zaangażowania w działania szkoły.
- Zastanowić się nad działaniami zmierzającymi do poprawy relacji i przepływu informacji między pracownikami/nauczycielami szkoły.